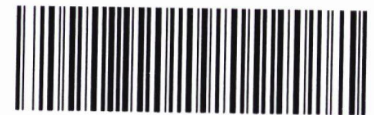

Paardensport vereniging De Stroomruiters
Hoefslag 20
9412 BH Beilen

28 SEPTEMBER 2017

GEMEENTE MIDDEN-DRENTHE

1059

Aan:
Gemeente Midden-Drenthe
Burgemeester en Wethouders
Postbus 24, 9410 AA Beilen

Beilen, 13 september 2017

Geacht College,

Het bestuur van de Paarden Sport vereniging de Stroomruiters heeft in het kader van de verplichte asbestsanering besloten om dit al uit te laten voeren in het najaar van 2017.

Deze aanpak van het asbestprobleem gaan we combineren met het terugdringen van het energieverbruik. Daarbij zullen de oude asbestplaten vervangen worden door isolerende sandwichpanelen, van een dusdanige kwaliteit dat deze passen binnen de regeling verduurzaming sportaccommodaties.

Ook zijn wij voornemens, na de plaatsing van het nieuwe dak, circa 100 stuks zonnepanelen te plaatsen. Genoeg om ons stroomverbruik van circa 30.000 kwh af te dekken. Het plaatsen van isolerende dak en wandbeplating in combinatie energiezuinige verwarmingssystemen moet een reductie van circa 6.000 M3 aardgas opleveren.

Deze operatie beoogt de volgende doelstellingen;

1. een gezondere klimaat voor de sporters en andere gebruikers,
2. verwijderen van een risicovol object (circa 4600m2 asbest) uit een dichtbevolkte woonwijk,
3. een bijdrage leveren aan de duurzaamheidsdoelstelling.

Voor een vereniging als de Stroomruiters is dit een uitdaging van formaat. Niet alleen qua werkzaamheden, maar vooral ook in financieel opzicht.

De bouwcommissie heeft gesproken met verschillende aannemers. Hierbij is uiteindelijk de keuze gemaakt om de uitvoering door AB-Oost te laten doen voor een bedrag van circa 254.815,- inclusief BTW.

Met Zonne-energie Noord Nederland B.V. is overeenstemming over de zonnepanelen. Zij gaan een complete installatie werkend opleveren voor €35.800,- inclusief BTW.

Op 5 september 2017 is in een extra algemene ledenvergadering besloten tot uitvoering van het project en tot contributieverhoging van 6,- per lid per maand. Voor de leden betekend dit een verhoging van 25%. Om deze verhoging enigszins te verzachten zijn wij op zoek naar andere financiële bronnen. Zo hebben we een beroep gedaan op de Rabobank voor een bijdrage uit het Rabofonds.

Graag gaan wij ook met U, als wethouder in gesprek om te bezien of er ook vanuit de gemeente Midden Drenthe een bijdrage mogelijk is.

Mocht er in de toekomst nog een regeling komen ter ondersteuning van de asbest-sanering of op het gebied van duurzaamheid, dan willen wij graag in aanmerking gebracht worden daarvoor.

Als bijlage sturen wij u ook de Asbest notitie 2017 toe waarin de gehele problematiek verwoord is.

Hoogachtend,

Het bestuur PSV De Stroomruiters

Energie-advies

Paardensportvereniging De Stroomruiters

Paardensportvereniging de Stroomruiters

Hoefslag 20

9412 BH te Beilen

Uitgebracht door:

Duco Hartlief

Invent Advies BV

Beilen, 11 oktober 2016

Uw gegevens:

Naam van de vereniging : Paardensportvereniging de Stroomruiters
Contactpersoon : Bert Vos
Adres : Hoefslag 20
Postcode en Plaats : 9412 BH te Beilen
Telefoon : 0593-524822
Branche : Sportverenigingen

Onderzoek uitgevoerd door:

Adviseur : Duco Hartlief
Werkzaam bij : Invent Advies BV
Adres : Ossebroeken 26
Postcode en Plaats : 9411 VR BEILEN
Telefoon : 0593 - 541045
Datum onderzoek : 1 Juli 2016
Datum rapportage : 11 oktober 2016
Projectnummer: : 16-204

Managementsamenvatting

Voor uw vereniging is een doorlichting uitgevoerd. Hierbij is gekeken naar het energieverbruik van uw clubgebouw. Uit deze inspectie zijn maatregelen naar voren gekomen welke uitgevoerd kunnen worden om het energieverbruik te reduceren. In deze samenvatting staan de belangrijkste maatregelen.

Huidige jaarlijkse energiekosten

Energiesoort	Verbruik	Kosten (incl. BTW) (€)
Elektriciteit (kWh)	43.704	8.884,95
Gas (m ³)	9.675	5.453,07
Totaal		14.338,02

Tabel 1: Energieverbruik en -kosten

Belangrijkste organisatorische en administratieve maatregelen

Voor uw vereniging zijn er maatregelen opgesteld om organisatorisch en administratief meer duidelijkheid te krijgen in het energieverbruik.

Organisatorische en administratieve maatregelen	Beschrijving
Efficiënt gebruik buitenverlichting	Het eerder inplannen van trainingstijden, betere aansluiting tussen trainingen of het combineren van trainingen zodat er voorkomen wordt dat de paardenbak- en/of buitenverlichting onnodig wordt gebruikt.
Opstellen gedragsregels	Het opstellen van gedragsregels op het gebied van energieverbruik.
Bijhouden apparatuurlijst	Het opstellen en bijhouden van een lijst met aanwezige apparatuur. Hierin kan onder andere komen te staan: de leeftijd (aanschaf/productiedatum) wattage etc.

Tabel 2: Organisatorische en administratieve maatregelen

Belangrijkste gebouwgebonden maatregelen

Voor uw vereniging zijn de belangrijkste energiebesparingsmaatregelen bepaald. De overige besparende maatregelen zijn elders in het rapport terug te vinden.

Maatregelen	Besparing (%/j)	Investing (€)	TVT (j)
Controle functioneren regeling CV	<5	Tijd	0 - 1
Led-verlichting (1: gebouw 2: Buiten)	1: 68	1: 6.357,19	1: 1,8
	2: 55	2: 1.616,67	2: 20,3
Aan- of afwezigheidsdetectie	10 - 90	100 - 120/st	2 - 6
PV-panelen	Offert opvragen	n.t.b.	n.t.b.
Kierdichting	5 - 15	1 - 15 /m ²	1 - 3

Tabel 3: Belangrijkste energiebesparende maatregelen

Naast de energie besparingsmogelijkheden zijn voor uw vereniging ook nog de volgende milieuaspecten van toepassing:

- Water en afvalwater
- Bedrijfsafval

Deze milieuaspecten zijn voor uw vereniging interessant om op te pakken, omdat hierin hoogstwaarschijnlijk nog enkele stappen zijn te nemen. Te denken valt aan bijvoorbeeld het scheiden van afval en het reduceren ervan.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	5
1. Inleiding	6
2. Beschrijving van de vereniging.....	7
2.1 Algemene informatie	7
2.2 Overzicht kenmerken van gebouw en installaties	8
3. Energie	9
3.1 Energieverbruik.....	9
3.2 Energiebalans	10
4. Organisatorische en administratieve maatregelen	12
5. Gebouwgebonden maatregelen	13
Bijlage A: Maatregeloverzichten	14
Bijlage B: Energiebalans	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1. Inleiding

Op 01-07-2016 is bij paardensportvereniging de Stroomruiters een energiescan uitgevoerd.

Tijdens het bezoek is een inventarisatie van de energieverbruikers gemaakt en is uw situatie op energiegebied vastgesteld. De verzamelde gegevens zijn verwerkt en in matrixvorm weergegeven.

De focus wordt gelegd op het energieverbruik van de vereniging. Aan de hand van de energieprestaties zijn vervolgens de mogelijke energiebesparende maatregelen voor uw vereniging bepaald en in dit rapport vastgelegd.

Het rapport geeft u inzicht in de mogelijke maatregelen die u direct kunt treffen om energie te besparen, inclusief de hiermee samenhangende investeringen. Over het algemeen liggen de meest kansrijke besparingen op het gebied van bewustwording, verlichting en verwarming. Bij de keuze van energiebesparende maatregelen is ook aangegeven wat de terugverdientijden zijn en wat u jaarlijks kunt besparen.

2. Beschrijving van de vereniging

2.1 Algemene informatie

Hier volgt een beschrijving van de paardensportvereniging ter informatie van derden.

Op het sportcomplex van paardensportvereniging de Stroomruiters bevinden zich 3 overdekte paardenbakken en 1 buitenrijbak. De paardenbakken zijn te gebruiken tussen 12:00 en 17:00. 4x keer in de week wordt er getraind op de avonden. De vereniging bestaat 232 leden.

- Twee kantines met goed uitzicht op de Stroomruitersbak.
- 3 indoor paardenbakken, verlicht
- 1 buiten paardenbak, verlicht

In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste kenmerken van PSV de Stroomruiters weergegeven. De informatie is gebaseerd op de gegevens van het bezoek ter plaatse.

Kenmerk	Paardensportvereniging de Stroomruiters
Branche	Paardensport
Bouwwijze	Traditioneel
Bouwjaar	1969, 1993 en 2013
Laatste renovatie	-
Vestigingsduur in jaren	47
Bedrijfstijd in uren per jaar	1.920 (o.b.v. 40u/w en 48w/j)
Bruto vloeroppervlakte in m ²	6.205 m ² (bron: BAG-viewer)
Gebouwinhoud in m ³	43.435 (bvo x 7m)

Tabel 4. Verenigingskenmerken

2.2 Overzicht kenmerken van gebouw en installaties

Gebouwschil

Bouwdeel	Isolatiegraad	Bijzonderheden
Gevel	$R_c 1,3 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$	Op basis van bouwjaar (1985)
Vloer	$R_c 1,3 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$	Op basis van bouwjaar (1985)
Dak	$R_c 1,3 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$	Op basis van bouwjaar (1985)
Deur	$R_c 0,12 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$	Standaard deur (ongeïsoleerd)
Raam	$U 2,90 \text{ W/m}^2 \cdot \text{K}$	Op basis van bouwjaar (1985)

Tabel 5: Gebouwschil kenmerken

Verwarming

Type	Vermogen (kW)	Rendement (%)	Bijzonderheden
Remeha	--	107 (HR)	Bouwjaar 1993 (1stuks)
Brink B-23	20	107 (HR)	Bouwjaar 1969 (1 stuks)
Gaskachel			Bouwjaar 1993 (1 stuks)

Tabel 6: Verwarmingvoorziening

Warmwatervoorziening

Type	Inhoud (l)	Rendement (%)	Bijzonderheden
Close-in boiler Daalderop	10	96 (HR)	Bouwjaar 1993
Close-in boiler Daalderop	15	96 (HR)	Bouwjaar 2009+

Tabel 7: Warmtapwatervoorziening

Ventilatie

Type	Capaciteit (m^3/h)	Regeling
Natuurlijke afvoer	--	Pijpen door het dak
Natuurlijke toevoer	--	Lucht doorlaten tussen dakplaten en wand

Tabel 8: Ventilatievoorziening

3. Energie

3.1 Energieverbruik

Met de gegevens die zijn verkregen bij het bezoek aan uw vereniging en de energienota's, is uw energieverbruik in kaart gebracht.

In de onderstaande tabel wordt het elektriciteitsverbruik en de totale kosten daarvan (incl. netwerkkosten, transportkosten en belastingen) weergegeven. Het adres heeft twee elektra aansluitingen en één gasaansluiting. De elektriciteitsleveranciers zijn Essent en Nuon. De prijs per eenheid is incl. netwerkkosten, transportkosten en belastingen.

Energiesoort	Eenheden / jaar	Kosten / jaar (incl)(€)	Prijs / eenheid (incl) (€)
Essent	25.290	4.683,49	0,185
Nuon	18.414	4.201,46	0,228
Totaal	43.704	8.884,95	0,203

Tabel 9: Elektriciteitsgegevens

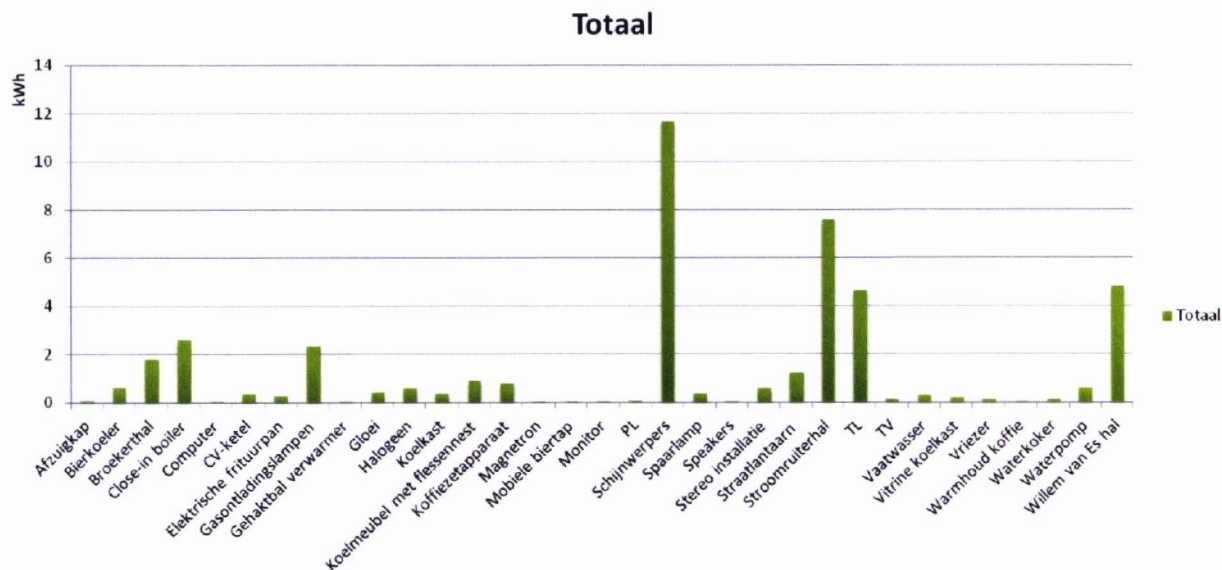
In de onderstaande tabel is zowel het elektriciteitsverbruik als het gasverbruik weergegeven. De prijzen zijn incl. netwerkkosten, transportkosten en belastingen. De gasleverancier is Essent.

Energiesoort	Eenheden / jaar	Kosten / jaar (incl)(€)	Prijs / eenheid (incl) (€)
Elektriciteit (kWh)	43.704	8.884,95	0,203
Gas (m ³)	9.675	5.453,07	0,56

Tabel 10: Energiegegevens

3.2 Energiebalans

Uit de inventarisatie die is gedaan is de volgende energiebalans opgesteld.

Figuur 1: Het elektriciteitsverbruik per verbruiker in kWh

Verbruikers	Verbruik per jaar (kWh)
Afzuigkap	78
Bierkoeler	609
Broekerthal	1.810
Close-in boiler	2.628
Computer	11
CV-ketel	350
Elektrische frituurpan	260
Gasontladingslampen	2.336
Gehaktbal verwarmers	35
Gloei	420
Halogeen	573
Koelkast	350
Koelmeubel met flessennest	902
Koffiezetapparaat	798
Magnetron	5
Mobiele biertap	33
Monitor	4
PL	77
Schijnwerpers	11.680
Spaarlamp	359
Speakers	30
Stereo installatie	578
Straatlantaarn	1.226
Stroomruiterhal	7.600
TL	4.630
TV	137
Vaatwasser	325
Vitrine koelkast	185
Vriezer	110
Warmhoud koffie	50
Waterkoker	104
Waterpomp	585
Willem van Es hal	4.826
Eindtotaal	43.704

Tabel 11: Het elektriciteitsverbruik per verbruiker in kWh

Nadat alle apparatuur is geïnventariseerd is er een energiebalans opgesteld. Deze energiebalans is gebaseerd op een indicatie van het aantal gebruiksuren in combinatie met de bezettingsgraad (het percentage dat het apparaat naar schatting is ingeschakeld). Uiteindelijk is hier een totaalverbruik van ongeveer 43.704 kWh naar voren gekomen. Men moet wel in het achterhoofd houden dat de exacte verbruiken sterk afhankelijk zijn van meerdere factoren zoals het opgenomen vermogen, bedrijfstijd en het gebruikersgedrag. Belangrijk is dat er duidelijkheid ontstaat waar de meeste energie wordt gebruikt. In het geval van De Stroomruiters zijn dit de buitenverlichting, binnenverlichting en de close-in boilers.

4. Organisatorische en administratieve maatregelen

Om het energieverbruik te reduceren moet er ook gekeken worden naar organisatorische en administratieve verbeterpunten. Hierdoor gaat de efficiëntie omhoog en hoeft er minder lang of kan er met minder verbruik hetzelfde resultaat worden behaald. Deze maatregelen zijn voornamelijk gericht op bewustwording. Hieronder staan de aanpassingen beschreven.

Organisatorische maatregel	Omschrijving
1. Efficiënt transport	Bij een uitwedstrijd of transport naar de club gebruikmaken van carpoolen.
2. Efficiënt gebruik warmwatervoorziening	Het dusdanig inplannen dat het gebruik van warmwatervoorzieningen efficiënt op elkaar aansluiten. (met zo min mogelijk tussen pauzes). Denk hierbij aan minder kleedkamers openstellen.
3. Informatie avonden organiseren	Het houden van informatie avonden voor vrijwilligers en/of leden. Deze informatieavonden dienen ter bewustwording zodat er minder energie wordt verbruikt.
4. Efficiënt gebruik buitenverlichting	Het eerder inplannen van trainingstijden, betere aansluiting tussen trainingen of het combineren van trainingen zodat er voorkomen wordt dat de buiten en veldverlichting onnodig wordt gebruikt.
5. Efficiënt gebruik apparatuur	Het gebruiken van apparatuur met minder capaciteit (en vermogen) wanneer er minder vraag is naar een consumptie. Denk hierbij aan een frituurpan of een tosti-ijzer, deze kunnen wanneer er minder vraag naar is vervangen worden door kleinere apparatuur. Ook het efficiënt gebruik van koelkasten en vrieskasten hoort hierbij. Denk hierbij aan een snellere doorstroom en vollere koeling zodat onnodige koeling wordt tegengegaan.
6. Energiemonitoring	Het wekelijks of maandelijks bijhouden van het energieverbruik om zo bewustwording te creëren en afwijkingen in het energieverbruik te kunnen constateren (maatregel 14). Dit kan ook gedaan worden via ODA (Onafhankelijke Diensten Aanbieder).
7. Gedragsregels	Het opstellen van gedragsregels op het gebied van energieverbruik.

Tabel 12: Organisatorische maatregelen

Administratieve maatregel	Omschrijving
1. Bijhouden apparatuurlijst	Het opstellen en bijhouden van een lijst met aanwezige apparatuur. Hierin kan onder andere komen te staan: de leeftijd (aanschaf/productiedatum) wattage etc.
2. Bijhouden verlichtingslijst	Het opstellen en bijhouden van een lijst met aanwezige verlichting. Hier kan onder andere de aantallen, typen en wattage komen te staan.
3. Aanpassingen aan het gebouw documenteren	Het opstellen en bijhouden van een lijst met bestaande constructies en aanpassingen welke zijn gedaan.

Tabel 13: Administratieve maatregelen

5. Gebouwgebonden maatregelen

Op basis van de gegevens die over uw vereniging zijn verzameld, zijn de volgende energiebesparende acties voor u van toepassing: Let wel, de besparingen kunnen niet altijd bij elkaar worden opgeteld aangezien de ene maatregel effect heeft op de andere.

Maatregel	Investering (€)	Besparing (l/jaar)	TVT (j) (excl. montage)	Subsidie mogelijk?
1. Kierdichting	1 - 15 / m ²	5 - 15 %	1 - 3	Ja ¹⁾
2. Controle functioneren regeling CV	Tijd	<5 %	0 - 1	Ja ¹⁾
3. Isoleer appendages	50 - 100 /st.	100 - 120 m ³	1 - 4	Ja ¹⁾
4. Led-verlichting (binnen)	€9.796,30	€6.357,19 / 23.116 kWh	1,8	Ja ¹⁾
5. Led-verlichting (buiten)	€30.885,-	€1.616,67 / 5.880 kWh	20,3	Ja ¹⁾
6. Aan-afwezigheidsdetectie	100-120 /st.	10-90 %	2 - 6	Ja ¹⁾
7. Warmteterugwin-ventilatiesysteem	10.000 /systeem	10 - 20%	5 -10	Ja ¹⁾
8. Zonnecollectoren incl. boiler	12.000 / 6 st. incl. boiler vat 750l	Onbekend	n.t.b.	Ja ¹⁾
9. HR-boiler	7.000,-	n.t.b.	5 - 10	Ja ¹⁾
10. PV-panelen	Offertes opvragen	Offertes opvragen	n.t.b.	Ja ¹⁾
11. Apparatuur	n.t.b.	10 - 20 %	n.t.b.	Ja ¹⁾
12. Energiemonitoring	500 (eenmalig)	5 - 10 %	<1	Ja ¹⁾
13. Energieleverancier	Tijd	Onbekend	Direct	Nee

Tabel 14: Geselecteerde energiebesparende maatregelen

1) <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidieregeling-energiebesparing-en-duurzame-energie-sportaccommodaties>

Deze lijst met maatregelen bevatten alle acties. In Bijlage A kunt u meer informatie vinden over deze energiebesparende maatregelen.

Bijlage A: Maatregeloverzichten

1	Kierdichting
Toelichting:	Goede kierdichtingen, bij bijvoorbeeld deuren, ramen en andere aansluitingen tussen constructieonderdelen, voorkomen dat verwarmde lucht continu het gebouw verlaat. Kieren tussen kozijn en muur moeten van binnenuit worden gedicht met bijv. elastisch blijvende kit. Voor ramen en deuren kunnen banden, strips of tochtprofielen gebruikt worden. Borstels kunnen worden toegepast aan de onderzijde van (schuif)deuren en aan de binnenkant van brievenbussen. In alle gebouwen is een goede kierdichting van groot belang. Kierdichting verdient in oudere panden aandacht omdat verbeteringen zich snel terug verdienen. In nieuwbouw wordt kierdichting steeds belangrijker omdat bij betere isolatie, infiltratie grotere invloed heeft op het energiegebruik. Bij een goede luchtdichtheid is een goede ventilatie belangrijk omdat veel minder infiltratielucht binnen komt. Zorg daarom voor een correct werkend en ingeregeld ventilatiesysteem. Infiltratie/Exfiltratie De lucht die naar buiten gaat, wordt vervangen door koude buitenlucht. Deze luchtlekage wordt "infiltratie" genoemd. Probleem van infiltratie is dat dit 8.760 uur per jaar door gaat. Dus ook op momenten dat er weinig of geen behoefte is aan verse buitenlucht. Daarom wordt het ook wel ongecontroleerd ventileren genoemd.
Investering:	De investering is €1,- tot €15,- per strekkende meter kierdichting, met name afhankelijk of het aanbrengen hiervan door eigen mensen gebeurt of dat dit wordt uitbesteed.
Besparing:	5-15%
TVT:	1-3 jaar.
Uw situatie	Het is nooit verkeerd om de te openen geveldelen te controleren of de sluiting in orde is. Zijn de rubbers niet uitgedroogd, functioneren de deurdrangers correct, zijn de te openen delen scheef gaan hangen, etc. (Enkele aandachtspunten: ventilatieroosters in de kantine)

2	Controle functioneren regeling centrale verwarming (verbeteren pompen)
Toelichting:	Het inregelen van een cv-installatie zorgt voor een optimale werking. Van een goed geregelde installatie staan de onderdelen goed op elkaar afgesteld, onder andere een goede instelling van de (thermostatische) radiatorkranen, voetventielen, strangafsluiters, pompen en temperatuur. Bij kleine installaties kunt u de temperatuur van het cv-water aflezen, bij grotere installaties kunt u meestal ook per groep de temperatuur aflezen. Beoordeel of het cv-water een temperatuur heeft die overeenkomt met de warmtebehoefte van dat moment en dus logisch is. De volgende vragen helpen u hierbij: 1. Klopt het dat er op dit moment wel/ geen warmte wordt geleverd (leiding warm/ koud)? ▪ Wat is de buitentemperatuur? Bij een temperatuur boven de 17 °C is het meestal niet nodig om te stoken. ▪ Is het gebouw in gebruik? Bij geen gebruik: geen warmte nodig. 2. Klopt het dat er veel/weinig warmtevraag is? Bijvoorbeeld: de cv-water temperatuur behoort lager dan 90 °C te zijn als het buiten 10 °C is. 3. Is er voldoende verschil tussen aanvoer- en retourtemperaturen? Bij een conventioneel verwarmingsstelsel (Hoge Temperatuur Verwarming) is het temperatuursverschil bij voorkeur 15 tot 20 °C (bijvoorbeeld 90 °C aanvoer en 70 °C retour). Bij Lage Temperatuur Verwarming is dit temperatuurverschil een stuk lager (bijvoorbeeld 35 °C aanvoer en 30 °C retour). Mogelijk zijn de pomp en de verwarmingsbron onnodig aan of kunnen de radiatoren hun warmte niet kwijt. 4. Hoeveel ketels zijn er warm? Is dit logisch? Bij cv-regelapparatuur die kan worden uitgelezen: Is de aangegeven binnentemperatuur correct? De betreffende sensor kan kapot zijn of op de verkeerde plaats hangen.
Investering:	Het controleren van het functioneren van de cv-regeling(en) vraagt een beperkte hoeveelheid tijd.
Besparing:	<5%

TVT:	0-1 jaar.
Uw situatie	Het is goed om de CV-installatie inclusief warm tapwater na te kijken. Ook is het zinvol om de radiatoren te voorzien van thermostaat kranen.

3	Isoleer appendages
Toelichting:	Bij appendages (flenzen en afsluiters en andere onderdelen van een warmwatercircuit) gaat warmte verloren. Om de warmteafgifte tegen te gaan kan een 'isolatiematras' op maat worden gemaakt. Met klittenband wordt de isolatie op zijn plek gehouden en kan voor het onderhoud eenvoudig worden verwijderd. Voor het isoleren van appendages is vaak maatwerk nodig, waardoor de kosten hoger zijn dan voor het isoleren van leidingen. Desondanks verdient deze maatregel zich in korte tijd terug. Het isoleren van appendages was in het verleden moeilijk en kostbaar, mede vanwege inspecties op en reparaties van lekkages. Tegenwoordig is sprake van minder lekkages door het toepassen nieuwe appendagematerialen.
Investering:	De kosten voor het isoleren van de appendages lopen uiteen van € 50,- tot € 100,- per stuk.
Besparing:	Varieert per situatie. Het isoleren van een afsluiter met een diameter van 60 mm levert, in een gebouw waar vaak gestookt wordt, 100 tot 120 m³ besparing op aardgas per jaar.
TVT:	1-4 jaar
Uw situatie	De appendages zijn niet geïsoleerd. Denk bijvoorbeeld aan pompen, koppelingen en bevestigingen.

4	Led-verlichting (binnen)
Toelichting:	Led staat voor 'Light Emitting Diode', dit is een lichtgevende diode oftewel een halfgeleider die licht geeft wanneer er stroom doorheen wordt gestuurd. De lichtkleur hangt af van het gebruikte halfgeleidermateriaal. Iedere kleur is te maken, zoals rood, groen, blauw en hard wit/blauw licht. De kleur van daglicht (warm wit licht, 2700 Kelvin) wordt gemaakt door het aanbrengen van een laagje fosforescerend materiaal op de lamp. Leds zijn klein (2-5 mm). In een lamp worden meerdere leds gebruikt, zodat ze samen veel licht geven. Belangrijke positieve eigenschappen van led-lampen zijn: ▪ laag energieverbruik. ▪ lange levensduur mogelijk (tot 50.000 uur), zodat de vervangingsfrequentie en dus ook de vervangingskosten flink afnemen. ▪ kan goed tegen lage temperaturen (TL-verlichting geeft bijv. het meeste licht als het warmer is dan kamertemperatuur). ▪ kan eenvoudig gedimd en regelmatig aan- en uitgeschakeld worden, waardoor meer energie bespaard kan worden.
Investering:	Led-lampen zijn duurder dan andere verlichting, maar de energiekosten zijn een stuk lager. De gemiddelde terugverdientijd op basis van energieverbruik is 3 tot 8 jaar. Tevens is er een behoorlijke financiële besparing in onderhoud en vervanging van de lampen. De investering voor de Stroomruikers om de gehele binnen verlichting te vervangen bedraagt: €9.796,30
Besparing:	Afhankelijk van wat er vervangen wordt. Wanneer de gehele binnen zal worden vervangen bedraagt de besparing €6.357,19 oftewel 23.116 kWh
TVT:	1,8 jaar
Uw situatie	Het gebouw is voorzien van conventionele TL-verlichting. Door de conventionele TL-buizen te vervangen door LED-panels en/of LED-TL zal dit het elektraverbruik gereduceerd worden. Het gebouw voorzien van aanwezigheidsdetectie helpt bij de besparing. (zie ook advies 6).

5	Led-verlichting (buiten)
Toelichting:	Led staat voor 'Light Emitting Diode', dit is een lichtgevende diode oftewel een halfgeleider die licht geeft wanneer er stroom doorheen wordt gestuurd. De lichtkleur hangt af van het gebruikte halfgeleidermateriaal. Iedere kleur is te maken, zoals rood, groen, blauw en hard wit/blauw licht. De kleur van daglicht (warm wit licht, 2700 Kelvin) wordt gemaakt door het aanbrengen van een laagje fosforescerend materiaal op de lamp. Leds zijn klein (2-5 mm). In een lamp worden meerdere leds gebruikt, zodat ze samen veel licht geven. Belangrijke positieve eigenschappen van led-lampen zijn: ▪ laag energieverbruik. ▪ lange levensduur mogelijk (tot 50.000 uur), zodat de vervangingsfrequentie en dus ook de vervangingskosten flink afnemen. ▪ kan goed tegen lage temperaturen (TL-verlichting geeft bijv. het meeste licht als het warmer is dan kamertemperatuur). ▪ kan eenvoudig gedimd en regelmatig aan- en uitgeschakeld worden, waardoor meer energie bespaard kan worden.
Investering:	Led-lampen zijn duurder dan andere verlichting, maar de energiekosten zijn een stuk lager. De gemiddelde terugverdientijd op basis van energieverbruik is 3 tot 8 jaar. Tevens is er een behoorlijke financiële besparing in onderhoud en vervanging van de lampen. De investering bedraagt €30.885,- wanneer de gehele buitenverlichting wordt vervangen.
Besparing:	Afhankelijk van wat er vervangen wordt. Wanneer de gehele buitenverlichting vervangen wordt bedraagt de besparing €1.616,67 ofterwijl 5.880 kWh.
TVT:	20,3 jaar.
Uw situatie	De terreinverlichting is voorzien van straatlantaarn (150W), schijwerpers (2000W) en gasontladingslampen (400 W). door deze huidige verlichting te vervangen door LED lampen zal het energieverbruik gereduceerd worden. De terreinverlichting voorzien van aanwezigheidsdetectie helpt bij de besparing. (zie ook advies 6).

6	Aan-afwezigheidsdetectie
Toelichting:	In ruimten die niet continu in gebruik zijn, zoals een magazijn of een opslagruimte, sanitair, vergaderruimtes en sommige kantoren, kan aan- of afwezigheidsdetectie (ook wel bewegingsmelder) worden geplaatst. Met sensoren wordt vastgesteld of iemand in het vertrek aanwezig is. Is dit niet het geval dan schakelt de verlichting na een bepaalde tijd automatisch uit. In sommige situaties kunt u ook een deurschakelaar gebruiken (met name kasten). Aanwezigheidsdetectie betekent dat in een ruimte een sensor gemonteerd is die, zodra iemand de ruimte betreedt, het licht aanschakelt. De sensor houdt de verlichting aan tot een bepaalde tijd nadat de ruimte weer verlaten is (uitschakeltijd). Bij afwezigheidsdetectie moet de verlichting handmatig worden ingeschakeld bij het betreden van de ruimte. Als de sensor geen aanwezigheid meer detecteert in de ruimte, wordt het licht na een bepaalde uitschakeltijd automatisch uitgeschakeld. Let op de instelling van het moment van uitschakelen: ☐ niet te snel, aangezien een te korte brandduur irritatie kan veroorzaken. ☐ niet te langzaam, omdat de besparing dan gering is.
Investering:	Afhankelijk van het type sensor zijn de kosten € 100,- tot € 120,- (excl. installatie). Hoe meer lampen op één sensor geschakeld kunnen worden, hoe groter de energie- en kostenbesparing.
Besparing:	De besparing is 10 tot 90% op het elektriciteitsverbruik voor verlichting afhankelijk van het gebruikspatroon.
TVT:	2-6 jaar.
Uw situatie	De ruimten zijn niet voorzien van aan- of afwezigheidsdetectie waardoor de kans bestaat dat verlichting onnodig blijft branden. Wanneer er aanwezigheidsdetectie wordt toegepast, zullen de branduren afnemen waardoor de levensduur zal toenemen.

7	Warmteterugwin-ventilatiesysteem
Toelichting:	Bij warmteterugwinning (WTW) wordt de verse, in te blazen lucht opgewarmd met de warmte van de afgezogen ventilatielucht. De meest systemen zijn uitgerust met een tegenstroom warmtewisselaar (rendement <95%). Er wordt dan minder aardgas verbruikt doordat de afgevoerde warme lucht gebruikt wordt als verwarming van de binnenkomende koude lucht. Let wel dat de WTW voorzien is van een 'bypass', zodat vrije koeling toegepast kan worden (direct koelen van het gebouw met koude buitenlucht). Verschillende regelapparatuur bepaalt of de bypass moet worden gebruikt of dat de WTW in bedrijf moet zijn. (Het toepassen van een vochtverwijdering uit de afvoerstroom is een optie.)
Investering:	De investering voor een warmteterugwinning installatie is evenredig met de capaciteit van de ventilatie. De investering bedraagt circa € 0,50 per m ³ ventilatielucht per uur: ☐ kruisstroom / tegenstroom warmtewisselaar vanaf € 1.500,- tot € 25.000,- bij debieten van 1.000 m ³ / uur tot 40.000 m ³ / uur;
Besparing:	De besparing op het gasverbruik per jaar is evenredig met de capaciteit van de ventilatoren per uur. De besparing bedraagt circa 1 tot 1,5 m ³ gas per jaar per m ³ ventilatielucht per uur als de ventilatie continu aanstaat. Het elektriciteitsverbruik neemt daarbij wel iets toe. Voorbeeld Bij een mechanische ventilatie die alleen in kantooruren (circa 2.500 uur per jaar) aan staat en een capaciteit heeft van 10.000 m ³ /uur, bedraagt de besparing circa 4.000 m ³ gas per jaar. Staat de installatie van dit rekenvoorbeeld het gehele jaar 24 uur per dag aan, dan is de besparing circa 10.000 tot wel 15.000 m ³ gas per jaar.
TVT:	5 -10 jaar.
Uw situatie	Wanneer er gekozen wordt voor een dergelijk systeem is het aan te raden om meerdere kleinere toestellen te installeren in plaats van één grote installatie of de installatie zo aan te leggen dat de ventilatie per ruimte geregeld kan worden. Zo kan het ventileren per zone worden geregeld en zal er niet overbodig worden geventileerd in ruimten welke niet in gebruik zijn. Het systeem is eenvoudig te plaatsen in nieuwbouw, bij bestaande bouw, zoals hier het geval is, zal het wat meer tijd en dus geld kosten.

8	Zonnecollectoren
Toelichting:	Zonnewarmte kan het douchewater (voor)verwarmen. Maak gebruik van een sferische zonnecollector of een zonneboiler. Sferische en matcollectoren zijn zo ontworpen dat een grote hoeveelheid water in korte tijd een beetje opgewarmd wordt. Dit in tegenstelling tot een plaatcollector met zonneboiler die een kleine hoeveelheid water naar een hoge temperatuur brengt. Van belang is dat er voldoende ruimte aanwezig is om deze voorzieningen aan te kunnen brengen. De zonnecollectoren van de zonneboiler kunnen worden aangebracht op het terrein of op bijvoorbeeld platte daken. Een luwe, zonnige ligging (zonder schaduw) heeft de voorkeur. Het ligt voor de hand om deze maatregel uit te voeren op een natuurlijk moment. Natuurlijke momenten zijn situaties waarin sowieso een investering wordt gedaan, bijvoorbeeld groot onderhoud, een geplande renovatie, een verbouwing of vervanging van een kapotte installatie.
Investering:	€ 12.000,- zonneboiler (6 zonnecollector met opslagvat 750 liter).
Besparing:	Besparing op energie voor verwarming tapwater is afhankelijk van gebruik en opbrengst.
TVT:	Afhankelijk van gebruik en opbrengst.
Uw situatie	Er is voldoende ruimte op het dak van het gebouw, wel dient er rekening te worden gehouden of het dak het gewicht kan dragen, laat hiervoor een berekening uitvoeren, ook met de beschaduwning van bomen, lichtmasten etc. dient rekening gehouden te worden. Collectoren kunnen prima gecombineerd worden met douche-wtw, maar de terugverdientijd wordt wel langer (zie maatregel negen). Controleer of het bestaande buffervat geschikt is voor het aansluiten op zonnecollectoren.

9	HR-boiler
Toelichting:	Een HR- (hoogrendements-) boiler is een energiezuinig alternatief voor een conventionele boiler. Een HR-boiler is zo ontworpen dat de toevoer van koud water langs de rookgassen wordt geleid. Een HR-boiler haalt extra warmte uit de rookgassen door condensatie van de waterdamp in die rookgassen. Het koude toevoerwater neemt deze warmte op waardoor minder aardgas nodig is voor eenzelfde hoeveelheid warm tapwater. Een HR-boiler is te herkennen aan een afvoerleiding voor condenswater. Het ligt voor de hand om deze maatregel uit te voeren op een natuurlijk moment. Natuurlijke momenten zijn situaties waarin sowieso een investering wordt gedaan, bijvoorbeeld groot onderhoud, een geplande renovatie, een verbouwing of vervanging van een kapotte installatie.
Investering:	€ 7.000,-
Besparing:	Besparing op energie voor verwarming tapwater is afhankelijk van gebruik en opbrengst.
TVT:	5-10 jaar
Uw situatie	Er wordt nu gebruik gemaakt van twee VR-ketels en een indirect gestookt boilervat. Dit systeem heeft een rendement van ongeveer 90%. Wanneer er over wordt gestapt worden de twee VR-ketels inc. Boilervat vervangen door een direct gestookte HR (condenserende) boiler welke een rendement heeft van 109%. Hier is genoeg ruimte voor beschikbaar.

10	PV-panelen
Toelichting:	Photo-voltaïsche panelen (PV-panelen of zonnepanelen) is de bekendste techniek waarbij met PV-cellen (zonnecellen) zonlicht wordt omgezet in elektriciteit. De panelen leveren meestal 12 of 24 Volt gelijkspanning die met een converter (omvormer) wordt omgezet in wisselspanning. De opgewekte elektriciteit wordt gebruikt voor het gebouw waarop het systeem is geplaatst. Bij een overschot aan elektriciteit wordt er teruggeleverd aan het net. Afhankelijk van de meter en afspraken met de energieleverancier wordt dit verrekend. Montage op schuin dak Hierbij ligt het paneel direct op het schuine dak. Het dak moet hierbij op de zon gericht zijn, oftewel tussen Zuidoost en Zuidwest. De hellingshoek van het dak is vaak ook de optimale hellingshoek voor de panelen (tussen de 20 en de 40°). Een nadeel is de beperkte mogelijkheid van afvoer van warmte. Dit heeft een negatieve invloed op het rendement. Geïntegreerd in schuin dak Deze montage houdt in dat de panelen worden gemonteerd als onderdeel van het dak, dus in plaats van dakpannen of andere dakbedekking. Het voordeel van deze methode is dat de panelen gemakkelijk in de architectuur van een gebouw geïntegreerd kunnen worden. De efficiëntie van de panelen neemt bij deze montagevorm wel af, doordat de panelen erg opwarmen door de beperkte luchtcirculatie langs de panelen. Montage op plat dak Dit is vanuit efficiëntie gezien de beste montage methode (vergeleken met schuin dak). De lucht kan langs alle kanten het paneel koelen. Deze montagemethode is alleen mogelijk bij een plat dak. Een bijkomend voordeel is dat het paneel gemakkelijk onder optimale hoek en oriëntatie (ten opzichte van de zon) gemonteerd kan worden. Het is ook mogelijk de panelen met de zon mee te laten draaien. Dit verhoogt de efficiëntie. Nadeel is dat er minder panelen op het dak passen (max. zo'n 60% van het dakoppervlak). Dit is omdat de panelen geen schaduw op elkaar mogen werpen. Alternatief is om de panelen in rijen gericht op oost en west te monteren. Zo heeft u weinig last van onderlinge schaduw en kan het maximale aantal panelen geplaatst worden. Dakoriëntatie en dakhelling PV-panelen zijn goed toepasbaar op gebouwen met een plat of schuin dak. De oriëntatie van de panelen moet tussen zuidoost en zuidwest zijn met een helling van 30°. Belangrijk hierbij is dat de panelen zo min mogelijk beschaduwde zijn. Let daarom goed op schaduw van andere gebouwen, airconditioningsystemen en schoorstenen. Dakconstructie Zonnepanelen wegen 12 tot 15 kg per m² excl. ballast. Hier moet rekening mee worden gehouden bij de constructieberekeningen. Een schuin dak is meestal sterk genoeg. Bij een plat dak kan het nodig zijn om eerst het grind te verwijderen om het gewicht te beperken. Salderen Salderen is het verrekenen van de op enig moment te veel geproduceerde stroom met de stroom die u afgenomen hebt op momenten dat u meer elektriciteit nodig had dan werd opgewekt. Verbruikt u meer dan 5.000 kWh per jaar dan moet u afspraken maken over salderen met uw energieleverancier. Kunt u niet onbeperkt salderen, dan krijgt u mogelijk een lage prijs voor de stroom die u terug levert aan het net (doorgaans 5 tot 7 cent per kWh).
Investering:	Een zonnepaneel kost €1,42,- tot €1,92 per Wp (incl. installatie, incl. btw). Grotere systemen zijn naar verhouding goedkoper. De kosten van onderhoud van een installatie van 50 panelen zijn circa €250,- per jaar. Bij het jaarlijks onderhoud wordt het systeem doorgemeten en gecontroleerd (verstandig om ze dan ook te laten reinigen, hierdoor verbeterd de opbrengst). Over het algemeen geldt dat hoe meer energie u verbruikt, des te goedkoper de prijs per kWh is. Die prijs wordt flink beïnvloed door de energiebelasting, die is namelijk gestaffeld. Voor de eerste 10.000 kWh die u verbruikt betaalt u een hoge energiebelasting, voor uw verbruik van 10.000-50.000 kWh een lagere energiebelasting, en voor het verbruik boven de 50.000 kWh een zeer lage energiebelasting. Het (financieel) gunstigste is daarom om evenveel zonne-energie op te wekken als u zelf verbruikt; dan hoeft u namelijk ook niet meer de duurste kWh's te betalen. Minder opwekken heeft een lager financieel rendement. Hogere efficiëntie in combinatie met wit of groen dak Overweeg ook een wit dak of een groen dak. De efficiëntie van de panelen neemt af naarmate ze hun warmte minder goed kwijt kunnen. Witte en groene daken zijn minder warm en daarom presteren de panelen beter wanneer ze op een dergelijk dak zijn geïnstalleerd. Een wit dak in combinatie met speciaal daarvoor ontwikkelde zonnecellen verhoogt de opbrengst van

	zonnecellen met maximaal 25%. (Ver)huur een dak, Er ontstaan steeds meer samenwerkingsinitiatieven tussen dakbezitters en investeerders/geïnteresseerden in zonnepanelen. In "Boer zoekt buur" investeren omwonenden gezamenlijk in zonne-energie op het dak van een boerenbedrijf. Voor iedere €250,- die een "buur" investeert kan hij/zij €300,- aan producten kopen bij de boer. De opgewekte stroom is voor boer en buur. Bij "de Zonvogel" investeren meerdere partijen €1.000,- in zonnepanelen. Deze panelen worden op een geschikt dak geplaatst en alle investeerders ontvangen er elektriciteit van. Ook energieleveranciers investeren steeds vaker in zonnepanelen op daken van bedrijven en particulieren. Deze projecten maken investeren in zonne-energie voordeliger en laagdrempelig. Subsidie ▪ Mogelijkheid voor 30% subsidie op zonnepanelen voor sportverenigingen. http://www.zonnepanelen.net/sportvereniging/ ▪ Rentekorting op een lening voor energiemaatregelen http://www.overijssel.nl/thema's/economie/sectoren/energie/subsidiereregelingen/@E3c/energielening/
Besparing:	De milieuwinst van zonnepanelen is dat er elektriciteit wordt opgewekt en minder fossiele brandstoffen gebruikt worden ten opzichte van conventionele elektriciteitsopwekking. Hierdoor is de CO₂-uitstoot lager. De opbrengst van PV-panelen hangt af van de hoeveelheid zoninstraling. Het vermogen dat een PV-paneel levert wordt uitgedrukt in Wattpiek (Wp). Een gemiddeld PV-paneel heeft een vermogen van 140-170 Wp per m². De gemiddelde jaaropbrengst in Nederland bedraagt circa 130kWh per m².
TVT:	Circa 10 jaar, afhankelijk van opbrengst, verbruik en afspraken met energieleverancier.
Uw situatie	Zoals bij maatregel 7 is genoemd is het dak groot genoeg voor het plaatsten van zonnepanelen. Wanneer er gekozen wordt voor PV-panelen, denk dan wel aan de huidige subsidie regelingen (zie bovenstaande).

11	Apparatuur
Toelichting:	Veel elektrische apparaten zijn voorzien van een energielabel dat aangeeft hoe zuinig het apparaat is in zijn klasse. Klasse A+++ is het meest zuinig en G is het minst zuinig. Behalve het label bepaalt ook het formaat en de functies van het apparaat het energieverbruik. Zo gebruikt een B-label koelkast met drierstervriesvak meer dan een B-label koelkast zonder vriesvak. En een televisie van 42 inch gebruikt ruim anderhalf keer zoveel stroom als een televisie van 32 inch met hetzelfde energielabel.
Investering:	Apparaten met een goed energielabel zijn iets duurder in de aanschaf, maar goedkoper in het gebruik. De meerkosten van de zuinigste variant ten opzichte van de minst zuinige variant zijn vaak binnen 5 jaar terugverdiend.
Besparing:	De besparing per labelstap is afhankelijk van het type apparaat. Gemiddeld bespaart u per labelstap 10-20% elektriciteit. Bij vervanging van een koelkast met C-label door een koelkast met A-label bespaart u bijvoorbeeld ongeveer 30% elektriciteit. Bij steeds meer apparaten is het A-label al de standaard aan het worden en zijn de A+, A++ en A+++-labels de zuinigst beschikbare apparaten.
TVT:	Per apparaat verschillend.
Uw situatie	De verouderde vriezers tezamen met de verouderde koelkast in de kantine kunnen worden vervangen door energiezuinigere varianten.

12	Energiemonitoring
Toelichting:	Op dit moment ontvangt men jaarlijks een jaarafrekening over het energieverbruik. Door de komst van de slimme meter is het energieverbruik per dag of real-time inzichtelijk te maken waardoor de energiekosten, en mogelijke afwijkingen daarin, gemonitord kunnen worden.
Investering:	€500,-
Besparing:	5-10% (afhankelijk van de bewustwording en te nemen vervolgstappen aan de hand van eigen analyses.)
TVT:	<1 jaar.
Uw situatie	Wij hebben ruime ervaring in het monitoren en analyseren van energieverbruik en kunnen u, indien gewenst, daarmee op weg helpen. Voor meer informatie over energimonitoring kunt u contact met ons opnemen of terecht op onze website. Zo weet een ieder hoeveel er daadwerkelijk verbruikt wordt op welk tijdstip.

13	Energieleverancier
Toelichting:	Bijna alle energieafnemers kunnen door het overstappen naar een andere energiemaatschappij geld besparen op hun energierekening. Door leveranciers te vergelijken en goede afspraken te maken kan het wel honderden euro's per jaar schelen.
Investering:	Tijd.
Besparing:	De besparing verschilt per energieleverancier en per adres. De besparing kan een aantal centen per kWh of per m3 gas zijn. Hierdoor loopt de besparing al snel op.
TVT:	Direct.
Uw situatie	Door jaarlijks het energiecontract onder de loop te nemen en indien nodig over te stappen naar een ander energieleverancier zijn er mogelijk enige winsten te behalen. Wanneer er wordt over gegaan bespaard dit meestal niet in kosten maar wel in de CO ₂ -uitstoot.

Asbestnotitie 2017

***Wergroep
asbestsanering/verduurzaming***

Asbestnotitie 2017

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Tabel groei aantal leden.....	5
De Stroomruiters in maatschappelijk opzicht.....	6
Probleemstelling.....	8
Omgevingsgevaar.....	10
Realisatie	10
Financiën.....	12
Subsidieregeling.....	14
Samenvatting.....	14

Autorisatie d.d.: 5 september 2017,

Ontstaansgeschiedenis PSV De Stroomruiters

In 1969 is vanwege de behoefte aan een gezamenlijke hippische activiteit het plan opgevat om een vereniging op te richten. Hieruit is de huidige Paarden Sport Vereniging De Stroomruiters ontstaan.

Door de familie De Broekert werd grond ter beschikking gesteld om een manege op te richten. Uiteindelijk werd de huidige "De Broekert hal" met veel eigen arbeid gebouwd. Gezelligheid en op een speelse manier paardensport ontwikkelen, maar met sportieve inslag was de richting die de vereniging opging.

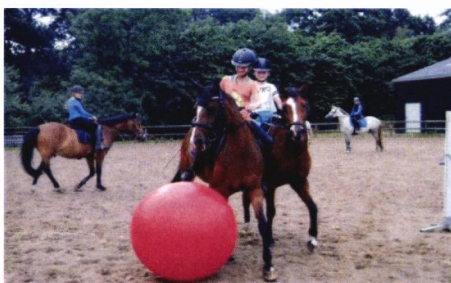
Realisatie Stroomruiter hal

In de jaren 1983-1984 werden plannen gesmeed om de huidige Stroomruiterhal te bouwen. Ook bij deze bouw werd gebruik gemaakt van veel eigen arbeid. Op het aanbrengen van de dakbedekking na, werd deze hal door eigen leden en vrijwilligers gebouwd.

Na het gereedkomen van de Stroomruiterhal en de bijbehorende verbouwing, liep het ledenaantal explosief op. Daarnaast werden op sportief gebied de prestaties ook steeds beter. Mede door de professionalisering van de accommodatie en de behaalde resultaten, werd de Stroomruiters een vereniging van naam.

De vereniging werd Drents kampioen en zelfs landskampioen. Duidelijk was dat de vereniging ruimte bood voor ontwikkeling op hippisch gebied voor jong en oud.

Een ander goed voorbeeld hiervan is toch wel een van de grootste Nederlandse amazone van dit moment, Adelinde Cornelissen. Zij is uiteindelijk Europees kampioen geworden en heeft geschitterd op de Olympische Spelen in London. Haar oorsprong lag bij de Stroomruiters. Naast Adelinde zijn er vele lokale kampioenen voortgebracht. De vereniging, locatie en resultaten zorgen iedere maand voor positieve berichten in de media.

Realisatie Willem van Es hal

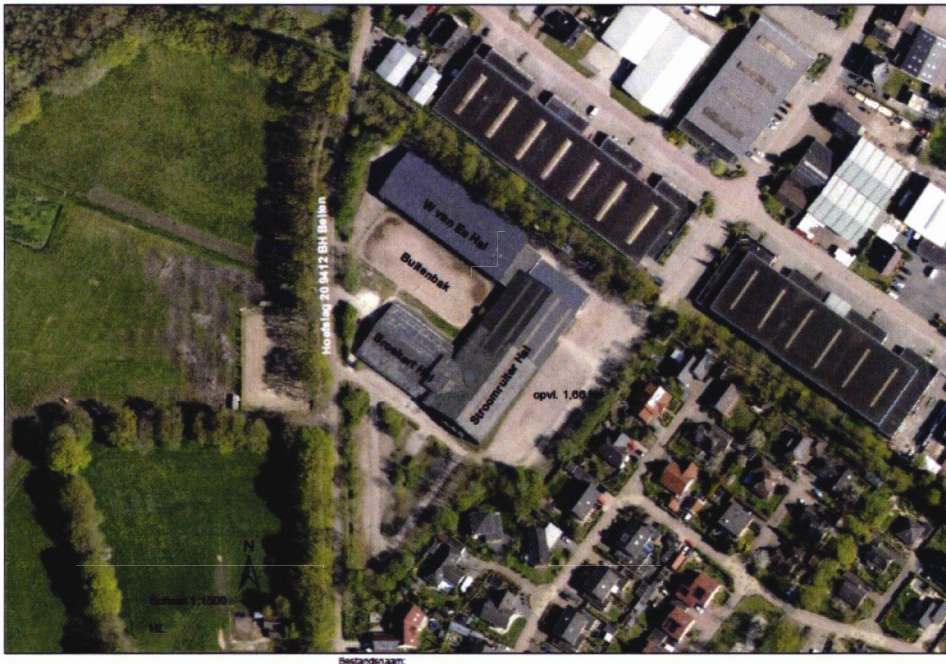
In 2012 werd door de “bouwcommissie”, onder supervisie van het bestuur, met man en macht gewerkt om deze derde hal te kunnen realiseren.

Na gedegen onderzoek werd opdracht gegeven tot de bouw van de hal. De noodzaak hiervan was gelegen in het feit dat het ledenaantal bleef groeien. Daarnaast werden ook de eisen voor een hippische accommodatie strenger. Diverse veiligheidseisen werden door de overkoepelende organisatie gesteld, alsmede verandering in landelijk wetgeving. Daarnaast was het noodzakelijk om mee te ontwikkelen binnen de hippische wereld, dit om bij te blijven met de steeds meer toenemende concurrentie.

In 2013 is de bouw, wederom met veel inzet van vrijwilligers gereed gekomen. De bouw van de hal kon mede gefinancierd worden door de inbreng van hulp door leden en vrijwilligers. Met deze uitbreiding kon de rijvereniging haar activiteiten uitbreiden. Er werden meer wedstrijden georganiseerd in Beilen. Vele ruiters en amazones uit de wijde omtrek wisten de weg te vinden naar de vereniging. Niet alleen om de accommodatie, maar ook vanwege de wijze waarop de vereniging zijn wedstrijden organiseerde. Laagdrempelig, maar een scherp oog voor kwaliteit, service en gezelligheid. Hierdoor kreeg de vereniging steeds grote aantrekkingskracht vanuit de regio.

De uitbreiding van de locatie heeft er voor gezorgd dat wedstrijden groter werden en paarden van het hoogste niveau naar Beilen kwamen. Een jaarlijks terugkerende wedstrijd waar veel ruiters, amazones en vooral ook veel publiek op afkomt is “Indoor Hartje Drenthe”. Een begrip in de hippische sportwereld in de Noordelijke regio.

Naast alle wedstrijden heeft de uitbreiding er toe geleid dat de rijvereniging onderdak biedt aan andere verenigingen. Een van deze verenigingen zijn de Haoler Ruiters uit Hooghalen. Zij huren in de wintermaanden een rijhal, om zo voor hun leden in de koude maanden een top locatie te bieden. Hierdoor kan ook die vereniging op niveau trainen en presteren. Onderhand maken de Haoler Ruiters nu al 4 jaar naar volle tevredenheid gebruik van de accommodatie van de Stroomruiters. Een mooi voorbeeld van het feit dat de accommodatie dienst doet voor sporters uit heel de gemeente Midden-Drenthe.

Midden: Accommodatie PSV de Stroomruiters
Links: Het evenemententerrein langs de A28.
Boven: Industrierrein de Hanekampen
Rechtsonder: Woonwijk Plattenkamp

In de hippische wereld zijn er diverse rijverenigingen actief. De verenigingen vallen allen onder de K.N.H.S. (Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie) of de F.N.R.S. (Federatie van Nederlandse Ruitersportcentra). Paarden Sport Vereniging de Stroomruiters is de grootste vereniging op hippisch gebied qua ledenaantal in het Noordelijk district. Iets waar wij erg trots op zijn. Het doel is ook om dit te blijven met een accommodatie die zich hiervoor leent.

Tabel groei van het aantal leden

Periode	Aantal leden
Start 1969	40
Periode 1984-1990	120
Maart 2017	>250

Geconcludeerd kan worden dat door het steeds vooruit denken en meegaan met de tijd, geleid heeft tot groei van het aantal leden binnen de vereniging. Daarnaast zijn de activiteiten binnen de vereniging ook fors toegenomen. Dit is noodzakelijk om financieel gezond te blijven en te kunnen blijven concurreren met de overige locaties in de Noordelijke regio. Stilstand is voor het bestuur, de leden en de vrijwilligers dan ook geen optie.

De Stroomruiters in maatschappelijk opzicht

De vereniging is een zeer actieve vereniging binnen de gemeente Midden-Drenthe, hierdoor is er grote betrokkenheid ontstaan onder de bevolking van Beilen en omstreken. De leden komen namelijk niet alleen uit dorp Beilen, maar er zijn ook veel mensen lid en actief binnen de vereniging vanuit de buitendorpen of soms zelf uit een geheel ander gemeente. Wij als bestuur zijn dan ook trots op het feit dat de vereniging zo'n aantrekkingskracht heeft.

Zo biedt de manege naast de vele hippische evenementen, al jaren onderdak aan verschillende andere bekende evenementen zoals;

- De Beiler Klein dieren show,
- De Geitenvereniging,
- De konijnenclub,
- Schapen keuring
- Etc.

Evenementen op hippisch gebied zijn natuurlijk de diverse dressuur- en springwedstrijden. Voor jong en oud worden er wedstrijden georganiseerd op amateur- en wedstrijdniveau.

Een mooi voorbeeld van maatschappelijke betrokkenheid van de Stroomruiters is dat tijdens "Indoor Hartje Drenthe" de bewoners van het Stroomdal in de gelegenheid worden gesteld om aanwezig te kunnen zijn bij dit evenement. Er wordt alles aan gedaan om deze groep mensen een leuke middag te bezorgen. Wanneer er problemen zijn qua vervoer, lossen wij dat als vereniging ook op. Iedereen die aanwezig wil zijn, moet dat kunnen. Wij zorgen daarvoor!!!! "Indoor Hartje Drenthe" is een evenement, wat ruim drie weken topsport in Beilen brengt. Plaatselijke en nationale toppers verschijnen aan de start en strijden om de eer om als winnaar van de Grote prijs gehuldigd te worden

Gezien de ruimte en kwaliteit van de huidige accommodatie zijn wij ook jaarlijks gastheer voor dressuurwedstrijden van de Haolerruters uit Hooghalen, de voorselectie dressuur voor Dressuur Competitie Indoor Groningen (DCIG), circa drie keer per jaar dressuurweekenden van de Stichting Dressuurconcoursen Noord Nederland (DCNN).

Asbestnotitie 2017

Andere activiteiten waaraan de vereniging jaarlijks deelneemt zijn de landelijke NL-Doe dag van het Oranjefonds. (<https://www.nldoet.nl/>). Een mooi initiatief om met leden en vrijwilligers actief te zijn om de vereniging weer up to date te krijgen.

Door deze grote betrokkenheid van de leden, vrijwilligers en de organisatie van de evenementen kan de vereniging zeer kostengunstig acteren. Deze activiteiten en wedstrijden zorgen voor een betaalbaar lidmaatschap voor alle leden, hierdoor levert de Stroomruiters een grote maatschappelijke bijdrage in Midden-Drenthe.

Asbestnotitie 2017

Probleemstelling

Vanaf 1 juli 1993 geldt er in Nederland een totaalverbod op het gebruik van asbesthoudende materialen.

Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. Het verbod beschermt mens en milieu tegen de gevaren van blootstelling aan asbest.

Waarom verbod op asbestdaken

Particulieren, bedrijven en (overheids-)instellingen mogen in 2024 geen asbestdaken meer bezitten. De maatregel moet gezondheidsproblemen door asbest voorkomen. Oude daken kunnen door de jaren heen zijn aangetast door weer en wind. Daardoor kunnen asbestvezels vrijkomen. Deze vezels vormen een gevaar voor de volksgezondheid. In 2024 is het 30 jaar geleden dat bouwbedrijven geen asbest meer mochten gebruiken. Bedrijven die na 2024 nog een asbestdak hebben moeten dit verwijderen. De gestelde regels geven de gemeenten de ruimte/verplichting om eigenaren met een boete (dwangsom) dwingen om het asbestdak te verwijderen.

De situatie bij De Stroomruiters

De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat ook de vereniging niet ontkomt aan de verplichting om voor het jaar 2024 die delen van de accommodatie die bedekt zijn met “asbest” te saneren.

Deze beplating is in 1983 bij de uitbreiding aangebracht. De Broekert hal en Stroomruiters hal zijn bedekt met de asbesthoudende platen. De Willem van Es hal is bij de realisatie bedekt met platen die voldoen aan de gestelde eisen en valt buiten deze sanering.

De twee hallen met asbesthoudend materiaal zijn dan ook van belang voor dit saneringsproces. De dakbedekking en gevelbeplating zijn in het verleden aangebracht bij de bouw van beide hallen.

Omgevingsgevaar

Helaas is gebleken dat, wanneer er een calamiteit is met een locatie zoals de Stroomruiters, er voor de omgeving grote gevolgen kunnen zijn. Zie foto hieronder. Onlangs heeft er een grote brand gewoed in de wijk Noord-Veen in Beilen. Hierbij werd een deel van een woonwijk besmet met gevolgen van deze brand. Gelukkig was er in dit geval geen sprake van asbest. Een windhoos in 2016 heeft wel geleid tot een grote asbestopruijing in de gemeente Midden-Drenthe. Als gevolg van de windhoos werd een deel van een asbesthoudend dak weggevaagd. Dit zijn een paar kleine voorbeelden. Met een dergelijke calamiteit bij de Stroomruiters zijn de gevolgen niet te overzien.

Het is voor het bestuur dan ook een “must” om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om op zo kort mogelijke termijn te saneren.

Overzichtsfoto locatie stroomruiters met naastgelegen woonwijken Plattenkamp en Noordveen

Realisatie

Voor een vereniging als de Stroomruiters is deze asbestsanering een waanzinnig grote uitdaging. Niet alleen organisatorisch, maar vooral ook een financiële uitdaging. Het probleem rondom de verplichte asbestsanering is geagendeerd op de Algemene Ledenvergadering van november 2015.

Er is toen ingestemd met een maandelijkse contributieverhoging van €2,- per lid.

Naar aanleiding van deze ontwikkeling is er tevens besloten tot het oprichten van een werkgroep Asbestsanering en Verduurzaming. De opdracht is het verkennen van de mogelijkheden om een combinatie te maken tussen enerzijds het verduurzamen van de accommodatie en anderzijds het saneren van de Asbestmaterialen.

Asbestnotitie 2017

Met andere woorden “kunnen we de kosten die we nu uitgeven aan energie zodanig terugbrengen dat we daarmee (deels) de financiële middelen creëren voor de asbestsanering”. Deze werkgroep wordt ondersteund door Katoele Subsidie Experts uit Beilen

Energieprestatieadvies

Medio 2016 is er vanuit deze werkgroep een opdracht gegeven aan Technisch Adviesbureau Invent uit Beilen om een Energie Prestatie Advies (EPA) uit te brengen.

De uitkomsten hiervan zijn in oktober van 2016 gepresenteerd. Hieruit bleek dat er een aantal “Quick Win’s” aanwezig waren. Het vervangen van de energievretende TL-verlichting in de drie rijhallen en het gasverbruik binnen de vereniging waren zaken die snel aangepast konden worden. Daarnaast wordt gekeken naar meer mogelijkheid om nog milieuvriendelijker te denken zoals bijvoorbeeld het plaatsen van zonnepanelen.

Medio december 2016 is de nieuwe LED verlichting opgeleverd, wat de eerste besparing oplevert.

Door het inzetten van vrijwilligers werd ook deze klus laag in de kosten gehouden. Hierdoor is er niet alleen financieel gewin, maar ook het versterken van de saamhorigheid en betrokkenheid binnen de vereniging onder de leden.

December 2016: Nieuwe Led-verlichting, wat een verschil in verbruik!!!!

Asbestnotitie 2017

Financiën

Het bestuur van de Stroomruiters heeft de afgelopen jaren goed gelet op het financiële kader. Het bestuur is verstandig en verantwoord met haar vermogen omgegaan. Binnen de vereniging zijn diverse commissies actief en bewaken hun eigen begroting en activiteiten, waarbij volledige verantwoording wordt afgelegd aan het bestuur. Door het organiseren van diverse evenementen en veel zelfwerkzaamheid blijven de kosten laag.

De vereniging heeft een goed financieel trackrecord. Daarnaast is het vastgoed volledig in eigendom. Er zijn niet veel verenigingen die dit kunnen zeggen. Iets waar wij zuinig op zijn en met een scherp oog bewaken.

Exploitatie uitbreiding

De vereniging heeft een hinderwet-vergunning voor twaalf lawaai evenementen per jaar. De vereniging organiseert er op dit moment vier van dit soort evenementen per jaar. Er bestaat dus nog ruimte voor uitbreiding, iets wat noodzakelijk is om de financiële “klap” iets op te kunnen vangen. Om mee te kunnen blijven doen zal de accommodatie verder geprofessionaliseerd moeten worden om meer inkomsten te kunnen generen. Middels evenementen en/ of de verhuur van de accommodatie, kan hierin voorzien worden. De commissie “Asbestsanering 2017” heeft diverse ideeën over uitbreiding van de exploitatie mogelijkheden. De reden dat er gekeken wordt naar extra inkomsten is met name om een verhoging van de contributie, liefst helemaal niet, tot een minimum te beperken.

Om toch professioneel de sanering te kunnen realiseren zal de bewaking van de sanering in kwalitatief en in financiële zin door professioneel deskundige leden begeleid moeten worden. De vereniging heeft door een goedgekeurde taxateur het vastgoed laten taxeren (zie bijlage taxatierapport). Daarnaast zijn er in de commissie diverse personen aangeschoven met een heldere blik op de materie. Dit alles met als doel om tot een zo goed mogelijk saneringsplan te komen. Een plan dat kwalitatief goed is met betrekking tot het gekozen materiaal en degelijk is opgesteld met een scherp oog op een sluitende begroting voor de leden.

Asbestnotitie 2017

Investerings

Sanering		<u>BTW 21%</u>	<u>totaal</u>
Sanering (4650m2)	€ 41.350,00	€ 8.683,00	€ 50.033,00

Investerings

Dakbeplating	€ 120.516,00	€ 25.309,00	€ 145.825,00
Gevelbeplating	€ 45.500,00	€ 9.555,00	€ 55.055,00
Zonnepanelen (100 stuks)	€ 29.587,00	€ 6.213,00	€ 35.800,00
Lichtnok	€ 3.224,00	€ 678,00	€ 3.902,00
Totaal			€ 290.615,00

Opbrengsten asbestsparen

	<u>jaren</u>	<u>opbrengsten</u>
250 leden	2016	€ 5.615,00
250 leden	2017	€ 5.000,00
Subsidie asbest		€ 20.000,00
Subsidie EDS		€ 60.000,00
Totaal		€ 90.615,00

Te financieren bedrag	€ 200.000,00
-----------------------	---------------------

Bron offerte AB-Oost d.d. 14 juli 2017

Asbestnotitie 2017

Subsidieregeling verwijderen asbestdaken

Voor de verwijdering van asbestdaken geldt per 1 januari 2016 de [Subsidieregeling verwijderen asbestdaken](#). De regeling is voor particulieren, bedrijven, non-profit organisaties en overheden. In 2017 is € 15 miljoen euro beschikbaar (subsidieplafond). Het gebruik van het [Landelijk Asbestvolgsysteem](#) is verplicht om in aanmerking te komen voor de Subsidieregeling verwijderen asbestdaken.

De subsidieregeling zoals hierboven weergegeven richt zich met name op de sanering van het asbest en is zelfs hier niet kostendekkend in. Daarnaast zal ook nieuwe dakbedekking moeten worden geplaatst. Zoals reeds aangegeven komt dit voor het geheel voor rekening van de vereniging.

Ondersteuning

Voor een vereniging als de Stroomruiters is een sanering als deze een mega project. Niet alleen qua uitvoering, maar vooral financieel. Zonder financiële steun van derden is een sanering als deze niet haalbaar. De vereniging doet er zelf alles aan om de exploitatie uit te breiden en hiermee meer inkomsten genereren, alleen zullen daarmee de kosten voor de sanering niet volledig gedekt kunnen worden.

Het is dus zaak dat we gaan verkennen of er andere financiële bronnen zijn om die aan te spreken. Hierbij kan gedacht worden aan een bijdrage uit het Rabo Projectenfonds, De Gemeente Midden Drenthe, of bij de Provincie Drenthe.

Ook het onder de aandacht brengen van dit probleem bij de overkoepelende organisatie, KNHS, zal onderdeel uitmaken van deze aanpak.

Los van vorenstaande moet ook duidelijk zijn dat de vereniging een (fors) deel van de kosten zelf zal moeten dragen. Hiervoor zal een gesprek met de huidige hypotheekverstrekker (Rabobank) noodzakelijk zijn.

Samenvatting

Vanuit het verleden is gebleken dat de vereniging de Stroomruiters een stabiele vereniging is die ook de laatste jaren nog een behoorlijke groei heeft doormaakt.

Ook is de vereniging actief in de gemeenschap waardoor er een grote betrokkenheid is ontstaan onder de bevolking. Door deze grote betrokkenheid kan de vereniging zeer kostengunstig activiteiten en wedstrijden organiseren.

Ook blijkt uit het verleden dat wanneer de vereniging blijft investeren in de accommodatie dit resulteert in behoud, maar vaak ook vergroting van het ledenaantal, goede sportieve prestaties en daardoor een financieel gezonde situatie.

Om deze situatie te kunnen blijven continueren is het nu onvermijdelijk dat wederom in de accommodatie geïnvesteerd moet worden. Enerzijds vanuit wettelijk oogpunt, anderzijds ook vanwege het gezondheidsaspect.